

Svaz pořádal Fórum solidarity k podpoře partnerství českých a ukrajinských měst

20.6.2023 - Pavla Hosnedlová | Svaz měst a obcí České republiky

Na úvod vystoupily zástupkyně asociací, které projekt organizují na evropské a ukrajinské straně, tedy Rada evropských měst a regionů (CEMR) a Asociace ukrajinských měst (AUC).

O aktuální situaci na Ukrajině a spolupráci s Českou republikou následně pohovořil chargé d'affaires z ukrajinské ambasády v České republice, pan **Vitalij Usatyj**. O možnostech České republiky v rekonstrukci Ukrajiny a způsobech pomoci i na úrovni municipalit následně hovořil český vládní zmocněnec pro rekonstrukci Ukrajiny, pan **Tomáš Kopečný**.

Jak bylo na akci několikrát zdůrazněno, města budou hrát důležitou roli při rekonstrukci válkou zničených ukrajinských oblastí. Právě z jejich úrovně totiž musí přijít poptávka v podobě dobře navržených projektů, která budou schopna žádat o finance z mezinárodních (OECD, Světová banka), evropských (EU), národních (ČR a další země) či regionálních/krajských výzev a prostředků.

Partnerství českých a ukrajinských měst v rámci projektu Mosty důvěry

S takovými projekty mohou ukrajinským kolegům pomoci municipality z Česka. Konkrétní partnerství pro tyto účely se rozvíjejí v rámci aktuálního kola projektu Mosty důvěry mezi **Českou Třebovou** a ukrajinským městem **Jasiňa, Novým Jičínem a Pavlohradem, a Zábřehem a Ržyščivem**.

Starostové a místostarostové jednotlivých měst rovněž na akci vystoupili s představením svých samospráv a oblastí, v nichž chtějí dále rozvíjet svou spolupráci. Česká města mohou mj. nabídnout své bohaté zkušenosti s projektovým řízením, zájem mají také o spolupráci v oblasti školství či kultury. Ukrajinská města pak mají zájem o spolupráci v oblasti komunálních služeb vč. odpadového hospodářství a čištění odpadních vod, v sociální a zdravotní oblasti, životním prostředí či cestovním ruchu.

Ukrajinské municipality by zároveň neměly být pouze příjemcem pomoci, ale spolupráce by měla být vzájemná, protože i ony mají co nabídnout zahraničním/českým partnerům, například své zkušenosti s vnitřně vysídlenými osobami nebo s administrativními a institucionálními decentralizačními reformami, které na Ukrajině probíhaly v předchozích letech.

Příklady pomoci z praxe

To, že Česká republika je pro ukrajinskou stranu významným partnerem, bylo na akci několikrát ústně zdůrazněno i demonstrováno na konkrétních příkladech spolupráce dalších českých a ukrajinských měst. Některá partnerství vznikla před válkou, další se aktuálně rozvíjejí i mimo projekt Mosty důvěry. Příkladem toho může být ukrajinská obec **Poliana**, která dlouhodobě spolupracuje s českou Telčí například na vybudování sociálního bydlení nebo komunální technice. Úřadující starostka obce Poliana, paní **Nelia Petrus**, o tom hovořila na Fóru solidarity.

Bohaté zkušenosti s pravidelnými cílenými dodávkami od českých subjektů (krajů, obcí) na Ukrajinu má **Kraj Vysočina** přes *Dobročinný fond Viza*, na kterém spolupracují s partnerskou Zakarpatskou oblastí. Způsoby pomoci, formy spolupráce a další praktické zkušenosti s administrativou, logistikou a distribucí konkrétní pomoci představili na akci radní Kraje Vysočina a starosta obce Těchobuz, **Ing. Pavel Hájek**, a koordinátorka fondu paní **Kateřina Svobodová**, která zpracovává průběžně se měnící požadavky ukrajinské strany a snaží se o jejich naplnění ze strany Česka. Doposud pomohly

zprostředkovat dodávku sanitek, autobusů, generátorů, čerpadel a dalších věcí. Bohaté zkušenosti mají se spoluprací domovů důchodců nebo hasičských záchranných sborů mezi českou a ukrajinskou stranou, nyní rozvíjejí spolupráci v oblasti zdravotnictví nebo lesnictví.

Nakonec své pozitivní ale i negativní zkušenosti s dodávkami humanitární pomoci pro ukrajinská partnerská města Černivci a Irpiň představil primátor statutárního města **Olomouc** a místopředseda Svazu pan **Miroslav Žbánek**. Město ve spolupráci s olomouckou charitou, místními podniky a dalšími subjekty pomáhalo Ukrajině od počátku vpádu ruské armády na Ukrajinu, a to formou schválení deklarace na podporu Ukrajiny, pomocí ukrajinským válečným uprchlíkům s dočasným ubytováním a dalšími životními potřebami ve městě nebo organizací a finanční i materiální podporou humanitárních sbírek pro Ukrajinu včetně benefičních koncertů. Město také ze svých zásob poskytlo dva autobusy a jedno sanitní vozidlo, dále zdravotnický materiál, spacáky a deky nebo trvanlivé potraviny. Celkovou dosavadní pomoc statutární město Olomouc vyčísluje na více než 7 milionů korun a je připraveno pomáhat dál, i při rekonstrukci Ukrajiny.

Finanční možnosti pro rozvoj partnerství mezi městy

K další spolupráci ovšem budou potřeba dostatečné finanční prostředky, které mohou plynout například z rozpočtu EU nebo z národních či krajských kas. Konkrétní finanční možnosti na akci představili zástupci CEMRu a české státní správy. Dostupné evropské programy pro financování spolupráce mezi českými a ukrajinskými municipalitami, jako je přeshraniční program *Interreg DANUBE*, pod-program *European City Facility* pro tvorbu analýz financovaný z komunitárního programu *LIFE* nebo *program CERV* (pro občany, rovnost, práva a hodnoty) pro podporu *town-twinningu*, představil expert CEMRu, pan **Kirill Dimanopoulos**.

Formy pomoci, od humanitární, přes rekonstrukční, až po stabilizační podporu pro Ukrajinu ze strany českého **Ministerstva zahraničních věcí** (MZV) představila **Lucie Chudá**. Na fóru také zmínila databázi českých expertů *Expertise on Demand* podporovanou *Českým svěřeneckým fondem při Rozvojovém programu OSN* (UNDP), z níž mohou čerpat expertizu ukrajinští partneři pro své transformační projekty. Aktuálně MZV nemá speciální program pro spolupráci českých a ukrajinských municipalit, do budoucna by se ale současný program ministerstva pro spolupráci českých samospráv s jejich partnery z prioritních zemí ČR, kterými jsou Moldavsko, Gruzie a Bosna a Hercegovina, mohl rozšířit i na Ukrajinu, která je od roku 2014 považována za zemi specifickou v rámci české zahraniční rozvojové spolupráce.

Tento nedostatek prozatím mohou kompenzovat pravidelné dotační výzvy **České rozvojové agentury** (ČRA), které na akci představila **Blanka Michaela Remešová**, vedoucí oddělení realizace projektů ČRA. České municipality mohou pro spolupráci s jejich ukrajinskými partnery využít konkrétně program pro *Posilování kapacit implementačních partnerů v rámci zahraniční rozvojové spolupráce*, z něhož může být na jeden projekt vyčleněno až 750 tisíc korun. Finanční podpora ČRA směřuje také na vzdělávací aktivity realizované v ČR, nebo na podporu obchodních partnerství B2B. Pro rekonstrukční práce na Ukrajině ČRA poskytuje rovněž svou expertizu, a to na konkrétní projekty navržené MZV.

Kromě humanitární, stabilizační a rekonstrukční pomoci, podporuje rozpočet ČR ještě hospodářskou pomoc, kterou má na starosti **Ministerstvo průmyslu a obchodu** (MPO). Konkrétní nástroje v podobě *twinningových* a *incomingových* aktivit na výměnu expertů nebo program *Aid4Ukraine* pro financování menších měkkých projektů vysvětlil na akci ředitel Odboru evropských zemí pan **Martin Pospíšil**. Krom toho byla představena také otevřená komunikační platforma *Business Club Ukraine* pro sdílení informací a koordinaci mezi firmami, které mají zájem podílet se na obnově Ukrajiny v aktuální situaci. Přestože podpora MPO směřuje primárně na podnikatelské subjekty, zapojit se mohou i města a obce.

Fóra solidarity se zúčastnilo přes 40 účastníků z řad měst, krajů a orgánů státní správy z Česka i Ukrajiny a stalo se inspirací pro rozvoj partnerství dalších českých měst s ukrajinskými partnery. Svaz jde tímto směrem naproti a nabízí ve spolupráci s CEMR a AUC možnosti zprostředkování partnerství českých a ukrajinských samospráv. Zástupci Svazu zároveň jednají s Ministerstvem průmyslu a obchodu či Ministerstvem zahraničních věcí o možnostech zejména finanční podpory pro partnerství českých a ukrajinských municipalit.

Vybrané prezentace z akce naleznete níže.

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně možností spolupráce českých a ukrajinských municipalit, nebo zájmu o navázání partnerství s Ukrajinou, prosím kontaktujte Pavlu Hosnedlovou, koordinátorku projektu Mosty důvěry za Svaz měst a obcí, na emailu: hosnedlova@smocr.cz

Sekce regionálního rozvoje a zahraničních vztahů

<https://www.smocr.cz/cs/novinky/a/svaz-poradal-forum-solidarity-k-podpore-partnerstvi-ceskych-a-ukrajinskych-mest>